

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naročnina pa opravištvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

S kongresa.

Dela na berlinskem kongresu napredujejo veliko nagleje, kakor se je s početka mislilo; pa je tudi vsem deležnim velevlastim videti, da iščejo v mejsobnem porazumljenju izogniti se nadaljnjemu zapletanju orientalnega vprašanja, mariveč da je hočejo prav resno tako rešiti, da ne bodo interesi nobene evropske države škodovani — izvzemši seveda Turčijo, katera bo po končanem kongresu po vsej pravici zdihnila: „et dividerunt vestimenta mea.“ Toda Turčija ni nič boljšega zaslužila, nasprotno, sme si civilizovana Evropa v sramoto šteti, da je dolga stoletja molče gledala, kako je turška divja sila po zapovedih svoje vere, svojega korana kristjanska ljudstva na balkanskem poluotoku nečloveško pritiskala in davila ter vvažanji civilizacije v najlepše, najrodovitnejše evropske dežele vse vhode zapahavala. Zdjaj je, hvala Bogu in slava junakemu osvoboditeljskemu orožju! moč Turčije za vselej razdrobljena: je razvaline nekdanje velesile, ki je skozi stoletja celo Evropo strahovala in posebno po naših deželah, po naši domovini divjala, požigala, razdevala in morila, ostanejo še na obalah egejskega morja in mogočni Carigrad na Bosforu bo le še starinski muzej — kateri bo še nekoliko časa hranil malocastne spomnike polumesčevje gospodarenja v Evropi — dokler se namreč osvobojeni narodi v svojih novih, po evropskih postavah vredjenih državah in deželah ne vkrepijo ter sami civilizovani v zavesti svoje nadaljne civilizatorične naloge za vselej iz Evrope pahnejo svojega najkrutejšega sovraga. Po tem se razrušijo tudi one razvaline, koje je berlinski kongres z ozirom na posebne interese (?) nekaterih držav še okrog starega Carigrada po konci pustil — in kedar se še sedaj razkone, deloma odvisne, deloma neodvisne države in države ob Balkanu združijo v eno neodvisno, po ogromni večini svojih narodov slovansko državo — po tem bode orientalno vprašanje končno rešeno.

Za zdaj ne moremo pričakovati od porazumljenja kongresnih velevlasti drugoga, nego začasne vredbe, — a čem boljša bo ta vredba, tem brže se bodo narodi v novih državah ohlali in razvili, tem brže bodo po tem tudi sami skrbeli, da se popolnoma osvobode in da dovédejo orientalno vprašanje do končne rešitve.

Dosedanji uspehi berlinskega kongresa, za kolikor so znani in verjetni, obsegajo sledeče glavne točke: Bolgarija se razdeli v dva dela: Goranji del, med Balkanom in Dunavom, postane samostalna država z

ldstnim knezom kot vladarjem, južni del pa bo spadal še pod turško oblast; toda imel bo avtonomo vlado, kristjanskega guvernerja in svoje narodne milice. Ta del Bolgarije se bode imenoval „Rumelija.“

Kar je posebno važno za Bolgarijo in kar odškoduje tudi Rusijo za nje popustljivost, je to, da se pridruži Sofija in Varna bolgarski kneževini. Sofija ima na celem balkanskem poluotoku najvažnejšo strateško lego, — pa je sploh tudi za ves javen promet jako pomenljiva. Turki bodo smeli sicer po kongresovih sklepih zasedati balkanske soteske, toda se Sofijo ostane Bulgarom oziroma Rusom ključ do doline ob Marici v prihodnji avtonomi ni stumelji v rokah in dosledno odprta pot do egejskega morja. Zato so se turški pooblaščenca na vso moč upirali dotični ruski tirjavci, ruski zastopniki so pa od svoje strani zagotavljali, da zapuste kongres, ako ne ostane Sofija pri Bolgariji. — Meje bolgarske kneževine in avtonomne Rumelije so v glavnih potezah zaznamovane, a posebne lokalne komisije jih imajo še le določno uravnati. Tudi je uže dogovorjeno, da se imajo trdnjave ob Dunavu in sploh vse bolgarske trdnjave podreti.

Ruska okupacija ima v devetih mesecih po sklepu sanstefanske pogodbe nehati in v treh mesecih potem imajo zadnje ruske vojske zapustiti dežele, katere sedaj zasedajo.

Rumenija postane popolnoma neodvisna država, pa mora večji del Besarabije do iztoka reke Kiliže Rusiji odstopiti; Sulina ustje pa ostane Rumeniji, katera dobi v povračilo za odstopljeno deželico celo Dobružo in še mali del Bolgarije.

Serbija, kateri se razširijo meje čez del Stare Srbije, postane tudi neodvisna, toda ona kakor tudi Rumenija morate zagotoviti svojim podložnikom popolno svobodo verospoznanja.

Črnogora se z ozirom na nje pridobitve v zadnji vojski izdatno razširi proti severu in severozahodu; ona dobi Bar (Antivari), kateri bode neutralna luka, v katero pa bode smele prihajati avstrijske vojne ladije. — Kakor se v „Times“ poroča, bode mej Srbijo in Črnogoro 20 milj prostora za železnico, katero namerava Avstrija skozi Bosno do Soluna izpeljati.

Grki so tudi po svojem zastopniku naznanili svoje zahteve in če bi jih kongres uslišal, dobila bi Grecija pri razdelitvi Turčije najboljše deleže: Tesalijo, Macedonijo, Epir, Kreto in Kandijo. (Koliko so pa žrtvovali omahljivi Grki za toliko pridobitev? Ob-

tavljali so se ves čas, ko so njihovi slovanski sosede v ljutih bojih za svobodo svojo junaško kri prelivali. Zviti špekulanti so pač Grki in dolge prate imajo tudi, a kongres jim gotovo ne privoli, da jih tako daleč stegnejo, kakor njihove poželjive oči merijo. — Grško vprašanje ni še prišlo v razpravo.

Avstrija je dobila na kongresu nalog, da zasede Bosno in Hercegovino ter naredi tam mir in red. Temu zasedanju pa so dali na kongresu ime politične organizacije, vsled česar sklepajo vsi Slovonom nasprotni organi, da je le začasno in da bo Avstrija po dognani vredbi zasedeni provinci Turčiji povrnila. A tega si niti misliti ne moremo. Naša država je za časa zadnje vojske na svojih mejah toliko škode trpela in je za nesrečne begunce toliko milijonov žrtvala, da po vsej pravici zahteva primerno odškodovanje, katerega jej pa izpita Turčija nikakor ne more dati v denarju. Sicer bo tudi vdomovinjeno beguncev in uravnava opustošenih dežel mnogo milijonov požrla in cela leta neumornega truda pobrala. In kedar bo vse lepo uravnano, kedar bodo zlasti potrebne železnice in ceste dodelane, ljudske šole osnovane, javna varnost povsod zagotovljena — potem naj bi Avstrija rodovitno zaslombo puste Dalmacije — zopet tujcu izročila? Smešno! Zanašamo se v modrost naše vladajoče hiše, da ne bo nikdar v tako tirjatev privolila — ako bi jo zagrizeni sovražniki slovanstva — kakoršnih ne manjka med Madjari in nemškutarji — tudi zares stavili.

Novine poročajo, da bode glavni poveljnik Bosne general Josip Filipović, Hrvat. Za civilno upravo se pa imenuje sekcijski načelnik Breisky, tudi Slovan. Brali smo tudi, da je vlada odmenila uže več slovanskih uradnikov, katere pošlje precej za vojsko v Bosno in Hercegovino vrediti upravo.

Andrassy pričakuje nekda še turškega privoljenja, potem dobi naša vojska nemudoma ukaz, da prestopi mejo, kar se vtegne vsak dan zgoditi, ker ni misliti, da bi se visoka Porta resno ustavljala soglasnemu sklepu kongresnih velevlasti. — Tedaj smo na predvečer akcije.

Italijanske demonstracije proti Avstriji.

Poročali smo uže večkrat, kako se prenapeti elementi italijanske narodnosti in njih zvesti zavezniki,

LISTEK.

Bovec in njegova okolica.

(dalje.)

Ko prideš „verh klópic“, že zagledaš farno cerkev bovško in „nekoliko terga. Zadovoljno zapazi tvoje oko na obeh straneh ceste prelepe ledine in travnike, ki se skozi dalje pod Bovcem širijo. Večidel so z murbami redno nasajeni, tako da imaš same drevo-rede pred seboj od ceste pa do potoka, ki pod Bovcem v Glojun teče. Škoda, da neso vsi travniki tako pravilno nasajeni! Zlasti pa pogrešamo na njih še veliko, veliko sadnega drevja, ki bi lahko domačim prebivalcem mnogo koristi donesalo.

Vendar je sprehod po teh livadah spomladi in po leti jako vabljiv, ker tedaj so pokrite s živo-zeleno travo, med katero rahli vetrec brezštevila nežnih cvetlic ziblje, da se jih človeško oko ne more nagledati. Ko pa ta krasota pod neusmiljeno koso pade, ko solčni žarki brezobzirno pripekajo, tedaj nastane po teh travnikih taka dišava, da mi jo ne moč popisati!

Četert ure od „verh klópic“ dospel v vas Dvor ali Door, ki je nekako „predmestje“ bovško. Vas je prav snažna in šteje 78 lepo pobeljenih, čeravno niz-

kih hiš. Čez kakih dve sto metrov od Dvora prideš na „Klančič“, kjer te obdajajo najljepši travniki in verti, in Bovec imaš pred seboj!

Bovec, ali kakor domačini in bližnji sosedje izgovarjajo Béc, je od Gorice 73 kilometrov oddaljen in za Korminom največji terg na Goriškem. Njegova lega je kaj prijazna, ravno v znožji Velikega verha ali Rombona, ondi kjer se začenja njegovo pobočje z lahka iz planote vzdigati. V sled te nekoliko vzvišene lege se terg lahko že od daleč zapazi, kakor tudi Tolmin.

Bovec sam šteje 404 hiše in je imel pri številenju l. 1870 1463 navzočnih prebivalcev. K tem pa smemo z mirno vestjo pristeti še najmanj 800 nenavzočnih v Bovcu rojenih, ki so po svetu razkropljeni. Opomniti je treba, da je štela vsa bovška županija po istem številenju 2313 duš (Dvor 276, Kal 160, Koritnica 163, Plužno 251); po cerkvenem številenju tistega leta pa 3243 (l. 1877:3248) duš. Če so te številke natančne, moralo je torej okoli 930 Bovčanov na tujem živeti ob času štetve.

Hiše so, kakor sploh po gorskih krajih, večidel z deskami krite, druge pa s škodlami ali z opeko. Vse so jako snažne in nekatere tudi precej velike in prostorne. Na najvišem mestu, verh hiš, stoji sedanja farna cerkev sv. Urha. V njej se odlikujejo zlasti trije okusno izdelani altarji. Tudi se nahaja v cerkvi spominska plošča na Janeza Andreja Semblerja (Zemljarja), ki je bil v začetku XVIII. stoletja skozi

15 let bovški glavar. Mož je bil vitez sv. groba, jako pobožen in radodaren, pa tudi zveden v pravoslovju*). Rodovina Sembler je imela takrat po vsem Bovškem sodnijsko oblast. Poslopje, v katerem so Semblerji stanovali, stalo je na vzhodni strani sedanje farne cerkve. Da bi laže svojo pobožnost opravljali, sezidali so si blizo ondi kapelico, ki je bila s poslopjem v zvezi, in iz te je počasi vzrastla sedanja farna cerkev.

Najstarejša cerkev v Bovci pa je ona pod tergom na polji proti Soči, posvečena Mariji Devici. To cerkev (z njenimi podružnicami) omenja že listina pape Coelestina III. l. 1192. — Razen teh dveh cerkv stoji, ravno sredi Bovca na glavnem tergu privatna kapelica sv. Trojice. — Drugih posebnosti in zanimivosti nema Bovec, če nočemo novo ustanovljene čitalnice omenjati.

Bovec je glavni kraj in središče obširnega dekanata, okrajne sodnije, c. kr. davkarije itd. Bovški dekanat obsega sledeče duhovnije: Log s 732 prebivalci, Trenta 412, Soča 1158, Čez-Soča 1005, Serpenica 1867. V političnem obziru pa spada pod Bovec še Ternovo s 406 dušami. Tako šteje bovška sodnija 8828 prebivalcev (po uradnem številenju l. 1870: 6554 navzočnih prebivalcev in 2154 nenavzočnih domačinov). Vsi ti prebivajo v 1460 hišah, torej poprek v eni 5-9 (na Tolminskem pride na vsako hišo po 6-8 prebivalcev).

Poveršje bovškega okraja znaša 374-7623 □ ki-

*) Prim. Čačnig, Gora-Gradisca, I, pg. 774j

zaničevanja vredni renegatje drugih narodov, repenčijo v raznih krajih na Primorskem zoper Avstrijo in nje zveste narode in kako skrbno porabijo vsako priliko ali nepriliko, da se svojim državosovražnim rovanjem nemir delajo in z nedostojnimi demonstracijami madežujejo tudi taka mesta in dežele, katerih prebivalstvo se v obče ponaša se zvesto vdanostjo do Avstrije in nje vladajoče hiše—ter odločno od sebe odvraca vsako vzajemnost s takimi nesramnimi rovarji.

Takih rogoviležev, znanih pod imenom „italianissimi“, je posebno v Trstu precej lepo število in v kljub paznega nadziranja državne policije razodevajo vendar pogostoma svojo eksistencijo. Toda za javne, hrupete komedije jim je vendar domači oder nekako pretesen in prenevaru; zato so se hoteli ne davno na odru sv. Marka v Benetkah producirati. — Bilo je uže vse prav lepo pripravljeno: tržaški komedijanti so se bili uže nabrali in so gotovo vsak svojo zadačo prav dobro na pamet znali, hlapon na Lloydovem parniku „Nadvojvoda Maksimilijan“ je tudi uže pihal, pripravljen da odpelje vročekrvne komike proti „morski kraljici“, kder je na trgu sv. Marka čakala cela orkestra in velika množica zelo nemirnih poslušalcev in sijalcev, ki so se uže vadili, kako bodo svoje goste, svoje „fratelli“ v iskrenih govorih pozdravljali, kako jim rokoploskali, kako se združenimi glasi upili po—italiji „compiti“.

Toda človek obrača, Bog obrne, ali v tem slučaju je prav za prav krmilnik v zadnjem trenutku parobrod obrnil proti „città fedelissima“, kder so morali komedijanti na suhem ostati.

V beneški luki pa so tamošnji „fratelli“ zastoj spenjali hrepeneče oči po morski širini: parobroda s tržaškimi komedijanti le ni hotelo biti. Sledajič dojde telegram za telegramom iz Trsta s poročilom, kako je perfidni krmilnik parobrod čakajočim komikom pred nosom zasaknil, ter jim tako ves „špas“, ki so si ga hoteli na račun Avstrije v Benetkah napraviti, pokvaril. Ti grdi krmilnik!

Ta nepričakovana vest je beneško množico silno razburila; in kaj bi ne? saj jej je splavala najlepša nada po vodi, da bode bobnala in ropotala, ko bodo tržaški komedijanti protiavstrijsko komedijo igrali. Zato se je naglo od ust do ust raznesla izdana parola: „Hajd nad avstrijski konzulat!“ In glej! uže se vali razdražena druhal proti „piazzetta dei Leoncini“ in trgu sv. Marka. Pred uredništvom lista „Rinovimento“ se ustavi in tu nastane strašanski hrup, iz katerega se slišijo posamezni klici po Trstu, Trentinu, Istri, itd. Vn. ez pa prodirajo glasi mestne godbe, katera se je demonstrantom pridružila ter svira „kraljevi stopaj.“ — Za nekoliko časa se odluči pest demonstrantov od ostale množice in nabiraje po potu čedalje več ljudstva okolo sebe dere do avstrijskega konzulata. Tu se ponavljajo isti prizori kakor pred uredništvom „Rinovimento“: „Evviva“ na Trst, Gorico, Istro, Italijo itd. samo da postaja demonstracija žugajoča, skoro bi rekli tolovajska. Kolci, palce, četverci iz mestnega tlaka švigajo po zraku proti konzularni palači; v malih trenutkih so skoro vsa okna pobita, konzulski grb se zida strgan, razdrobljen in v kanal vržen,—in še ne neha druhal, mariveč se divji hrup čedalje glasneje razlega in že lomijo razbojniki v palačo, da bi tudi notri vse polomastili in pokončali—ko se prikaže kvestor z nekoliko žandarji in karabinirji na mesto. Na prvo zahtevo, da se ima množica raziti, odgovarja nepopisljivo sikanje, žvižganje in vrskanje; ko pa na drugi poziv zopet nekoliko kamnov prileti na konzularno palačo in dva karabinirja zadene, spuste se ti z nastavljenim bajonetom proti razuzdani množici. V

lometrov, Med temi pa je nerodovitnega sveta: 34-868 □ kilometrov. Poprek pride torej na Bovškem le 18 prebivalcev na vsak □ kilometer! (na Goriškem sploh 70, v Berdih posebe pa celo 134-6 prebivalcev na 1 □ kilometer). A v Trentu, ki obsega 88 □ kilometrov, prišli bi le 4-5 prebivalci na vsak kilometer! Iz tega je razvidno, kako redko so ljudje po Bovškem naseljeni.

Telesne in dušne razmere Bovčanov so primeroma dobre. Sploh so lepo zraščeni; morda je bovško pleme najlepše na Goriškem. Izmed duševnih lastnosti Bovčanov je v prvi versti hvalevredno njih snagoljubje. O tem je pisal „Glas“ l. 1874 takole: „Bovčani sploh ljubijo snažnost čez vse. Gospodinja skoro pedantno spera in čisti dan za dnevom vsaki kot, sledi njo desko. Kamor pogledaš, vse je v redu, vse snažno in praznično. Veselje je vvesti se za snežnobelo mizo iz smrekovih desk. Oziroma snažnosti so Bovčani pravi Hollandci in drugi Tolminci bodo morali še dolgo k njim v šolo hoditi.“

Tudi delatnost, marljivost in železna vstrajnost je Bovčanu lastna. Mnogo takih, ki so v najslabših razmerah rojeni, pridobijo si z lastno pridnostjo in z velikim štedenjem lepo premoženje. Iz početka začno z malo kupčijo; a skoro tako obogaté, da postanejo veliki trgovci. Takih primer je na Bovškem mnogo. Nasproti se pa redko pripeti, da bi kdo po lastni krivdi svoje premoženje zapravil.

Ker ubožna zemlja ne more Bovčana doma prerediti, prisiljen je za palico zgrabití in iti po svetu „a trebuchom za kruhom“. Zato se nahaja Bovčan pov-

manj nego 5 minutih je druhal na vse vetrove razkropljena.—

Cudno je, da so kraljeve oblastnije v tako velikem mestu kakor so Benetke, katere so, še ni davno, gostoljubno sprejemale in pozdravljale avstrijskega cesarja kot prijatelja italijanskega kralja, gledale in molčale, da se je nedostojna demonstracija po mestnih ulicah in trgih javno tako dolgo razvijala, dokler je vskipela do skoro najhujšega razžaljenja Avstrije v nje postavnem zastopniku. Italijanski časniki sami trdijo, da bi bili lahko dve sami oboroženi straži demonstrantom v ozkih ulicah pot do konzulata zaprli in tako sovražno demonstracijo zaprečili. — Kedo je kriv, da se to ni zgodilo, — to se zdaj nekda vsled povelja ital. vlade ostro preiskuje.

Demonstracijo pa opravičujejo (?) italijanski, pa tudi nekateri tržaški in gorški listi s tem, da je bila beneška množica razdražena, ker je slišala, da je avstrijski konzul po telegrafičnem potu avstrijskim oblastnijam mignil, naj tržaške „izletovce“ doma ustavi. Konzul pa je beneškemu kvestorju zagotovil, da ni v tem oziru prav ničesar započel. In ko bi bil, mari bi ne bil spolnil svoje dolžnosti? saj je pač za to v Benetkah, da varuje tam avstrijsko čast, avstrijske interese.

Dopisi.

V Gorici 9. julija (Izv. dop.) (C. k. okrajno glavarstvo v Gorici in enakopravnost.)

Večkrat smo se uže pritoževali, kako malo spoštujejo vladne oblastnije na Goriškem ono narodno enakopravnost, katera je, kakor drugim narodom, tako tudi slovenskemu po §. 19 državnih temeljnih postav zagotovljena. Skoro bi rekli, da so si v tem oziru vse naše oblastnije bodi politiške, bodi sodnijske enake — z edinim razločkom, da poslujejo sodnije v Gorici skoro izključljivo v italijanskem, politiške oblastnije pa v nemškem jeziku. Italijanskim občinam in strankam dopisujejo vsi c. k. uradi v italijanskem jeziku, Slovenci pa smo „paria“ v deželi, moramo zadovoljni biti, da se za nas princip narodne enakopravnosti s tem pripoznava, da imajo javni uradi zraven drugih tudi slovenske tiskovine ali „blanquette“, in da nam tu pa tam kako drobtinico vržejo v našem jeziku. Saj smo pohlevni in v potrpežljivosti izkušani, pa pri vsem tem tako pošteno vladni, da se pri volitvah kakoršne koli baže kar pulimo za c. k. kandidate. Toda pustimo splošno razpravo na stran in govorimo o faktih.—Te dni smo imeli vojaško mobilizacijo. Naše c. k. okrajno glavarstvo je pošiljalo dan za dnem mestne postrečke in druge osebe s fajakarji po vseh občinah svojega okraja, da so prinašali županom pozive za v vojaško službo poklicane osebe; te pozive so spremljale nemške okrožnice obsegajoče one določbe, po katerih so imeli župani nemudoma in v ogib lastne velike odgovornosti vse preskrbeti, da se je mobilizacija naglo in v redu dovršila. Če pomislimo, da imamo nekatere župane v polit. okraji goriške okolice, kateri razumejo samo slovenski, vidijo svoje tajnike samo enkrat na teden in so tudi od domačega farovža več ali manj oddaljeni n. pr. na Banjšicah sv. Duha, v Kalu, v Lokovcu, na Trnovem, v Ajbi, v Anhovem, v Vrtovinu, v Selu in dr. — potem se nam vsiluje resno vprašanje: ali je v interesu stvari, da se takim županom v tako nujnih in važnih zadevah v nem-

sodi po Avstriji in po Nemškem kot pahišni kupčevalec. S tem si pridobi veliko znanje in precejšno omiko. Zlasti jezikov se mnogo privadi. Nič redkega ni, da slišiš v Bovcu staro ženo francoski govoriti. Tako se navzamejo Bovčani necega kozmopolitizma, kakoršen se ne nahaja nikjer drugod po Slovenskem. Ravno zaradi tega je občevanje z njimi kaj prijetno in zanimivo. Njih pogled ni omejen, ne ustavljajo se koristnim spremembam in dobrim upeljavam.

A kljub temu kozmopolitizmu ljubijo vendar Bovčani svoj rod in svojo domovino. V to se vedno povračajo s tujega in v njej radi prežive stara leta. Njih udanost in zvestoba do avstrijske cesarske hiše je od l. 1508 zgodovinsko znana. V francoskih vojskah ob začetku našega stoletja se je ta udanost prav sijajno potrdila.

Na čast Bovčanom pričajo sodnijski protokoli, da je bovški okraj med tistimi na Goriškem, kder se najmanje pravd verši. Tudi hudodelstva se na Bovškem le redko kedaj pripetijo.

Prezanimivo je Bovško v jezikoslovnem obzira. Natorno je, da mora obsegati bovško narečje veliko tujek, zlasti nemških, ker Bovčani vedno z Nemci občujejo. Nasproti temu pa ima bovški jezik veliko prednosti. Besede izgovarjajo se precej čisto. Končnic ne požirajo in kerčijo tako, kakor po tolminskih gorah. Naglas devajo radi na zadnji zlog, ki se ob enem spremeni, n. pr. mezdó, peku, menéh. Visoki ó širijo v ne (bueh, gospued, bueter, žiuet). A se zlasti v enozložnih besedah zožuje v e (nes, tem, bret, ves), Visoki é se razločno izgovarja kot ie (besieda, diele

škem jeziku dopisuje? ali se ne pravi to, može, katerim brezplačna javna služba uže tako velike skrbi in nadležnosti prizadeva, brez vse potrebe v hude zadrege spravljati, jim težko breme odgovornosti le še više nakladati? Mi menimo — ne gledé na pravice, ki jih smemo Slovenci trditi,—da bi bilo po vsakem načinu tudi veliko previdnejši, da bi se naši župani v takih stvareh po domače, v priprosti obliki— a vsakakor v slovenskem jeziku podučevali; kajti le po tem bi se jim mogla z mirno vestjo odgovornost za vsako zanemarjenje ali opuščanje nalagati.

V današnji številki smo med raznimi vesti priobčili posnetek glavarstvene okrožnice o domačih eksekutorjih in o njih opravilih. Interes državnega erarja zahteva, da so davkoplačevalci o tej novi naredbi c. k. finančnega ministerstva dobro podučeni, ker namerava edino to, da bi se državni davki in druge davščine nagleje in rednejše stekale v drž. blagajnice. Pa tudi davkoplačevalec mora le vgajati, da poznajo to naredbo, ker se potem lažje varujejo eksekutorjevih, ne posebno prijetnih pohodov in znamenitih eksekucijskih stroškov in nevšečnosti. To je sprevidelo tudi slavno c. k. okrajno glavarstvo ter je županstvom prav gorko priporočilo, naj dajo to stvar v občini ne samo enkrat ampak večkrat razglasiti, da jo vse ljudstvo pozve. A slav. oblastnija se ni tudi pri tej priliki na to ozirala, da ima se slovenskimi občinami, sé slov. ljud. opraviti,—ker jim je poslalo obširni poduk samo v nemškem jeziku. In kaj nastane iz tega? V najugodnejšem primerljajji mora 37 občinskih tajnikov mučiti se s prevajanjem dolge okrožnice in ker nekateri le s težavo nemščino lomijo, je prav lahko mogoče, da se tu pa tam prevod le slabo vjema z originalom in da občinstvo ne pozve jasno tega, kar bi moralo v svojem in v interesu cesarskega erarja pozvedeti. Pa vseh 37 tajnikov gotovo ni tako vestnih, da bi se z nadležnim prevajanjem mudili—rajši razvesijo nemški razglas,—ali pa puste glavarstveno okrožnico v prahu občinskega arhiva obtičati, misle, naj opravi eksekutor, kedar pride, svoje stvari kakor hoče in more; kaj si bomo mi s tem glavo lomili!

Tako važno, globoko in erarski in ljudski interes segajoče okrožnice bi se morale županom pač prav razumljivo sestaviti in po mogočnosti tiskane vsaj v toliko eksemplarih pošiljati, da se lahko po vseh katast. občinah razvesijo ne pa nerazumljivo, ker v tujem jeziku pisane, in blede litografrane, kakoršne pošilja naše slav. glavarstvo. Treba vendar pomisliti, da so take stvari za občinstvo in ne samo za urad. Če se državne in deželne postave, če se vsi splošni vladni ukazi v državnem in deželnem zakoniku in ukazniku, katerega dobivajo skoro samo uradi za svojo rabo, tudi v slovenskem jeziku javijo, zakaj naj bi se tako važne, slovenskemu občinstvu namenjene naredbe v nemščino zavivale in zakrivale? Mari ne zasluži slovensko prebivalstvo naše dežele glede na njegovo dokazano državljansko zvestobo in vdanost—od strani vladnih oblastnij toliko spoštovanja,—da bi mu, kakor drugi v isti deželi bivajoči narodnosti—v njegovem jeziku dopisovali? Mi menimo, da bi moralo vendar enkrat nehati tako konsekvantno, razžaljivo preziranje pravičnih, na postavu oprtih želj in zahtev slovenskega prebivalstva naše dežele.

Iz goriške okolice, 28. junija. (Izv. dop.) — Dopisi iz braniške doline v listu „Soča“ št. 12. in 25. in izpod Čavna v št. 16. tek. leta v zadevi izdelanja skladovne ceste po braniški dolini so tudi mene na-

ciel). Končnica ost se spreminja v est (nedoužnest, prevzetnest). V splošni rabi je ozki c mesto slovenskega č (n. pr. oca, pica, otročić itd.)

Se bolj zanimivo pa je bovško narečje zaradi mnogih lepih izrazov, kateri se drugodi po Slovenskem ne slišijo, niti v književnem jeziku ne rabijo; n. pr. oblazi, oblazoma (im Frühjahr), kopica, (Schuhabsatz), kokoci (Nüsse), čompe (Erdäpfel), sohota (Wohngebäude) itd. Opombe vredno je tudi, da Bovčani natanjko razločujejo med morem (ich kann) in moram (ich muss.)

Cudno bi bilo o Bovcu pisati, pa ne omeniti vitalnega prašanja za vse Bovško, t. j. gozdnega prašanja. Ko so prišli Bovčani l. 1508 pod Avstrijo, imeli so še jako obširne gozde, s katerimi so smele občine delati, kar so hotele: Le za potrebe in vzdrževanje bovškega grada so bili trije gozdni kosi odmenjeni izmed vsega ondašnjega gozdišča.

Že cesar Ferdinand I. je vpeljal po naših gorah ono neumno izsekovane gozdov in plavanje derv, vsled katerega so dandanes vsa pobočja tolminskih in bovških gor skalovita in gola. Občine se temu trebenju néso ustavljale, ker so imele same pri tem lep zaslužek.

Pozneje, ko je bil po Goriškem kataster upeljan in ko je bilo treba tudi od gozdov davek plačevati, bili so ljudje tako nespametni, da so raje rekli: „Saj gozd ni naš, temveč cesarsk“. Tako si je začel aerar počasi lastiti najlepše gozde. Bovčani so zgubili leta 1809 svoje oproščenje davkov in tako bi bili morali tudi od gozdov plačevati. Ali vsledi nemarnosti ob-

potili, da v velenjenem Vašem listu svoje misli o tem prepričnem vprašanju objavim.

Jaz bodem bolj objektivni v tej zadevi in se ne bom spuščal v osebnosti; dovoljujem si samo dve vprašanji reševati, na katere se mora pri izdelavanju konkurenčnih cest ozirati: 1. Ali je ta v razgovor vzeta skladovna cesta neobhodno potrebna, in 2. ali bode ta cesta vstrezala vsestranskim koristim vzdrževalnega jo prebivalstva?

K 1. Slehern, kateremu so tamkajšnji kraji in razmere dobro znane, razvida, da je braniško-rihenberška okolica skoro tako se skladovnimi cestami preprežena, kakor pajkova mreža in ako bi se še ta od braniškega dopisnika protegirana izpeljala, potem, ljubi bralec, imaš prav dobro pajkovo mrežo in ubogi potovalec bi kmalo ne vedel, po kateri cesti bi se vozil, da bi do svojega cilja došel, v nevarnosti, da bi kmalo kakor vertinec na prvo mesto prišel; pa pustimo to in vernimo se k stvari; pogledimo, kaj bi se po braniški cesti vozilo, da se o nje potrebi prepričamo. Morda z Notranjskega les v Gorico? tega ne, ker gre notranjski les po železnici v Trst. Morda eno peščico sadja ali kakšen sodič vina, to tudi malo, kajti blago gre za ceno in dandanes se vse sadje kakor tudi vino dražje v Gorico oziroma v Trst prodaja, nego kam drugam, ker kupijo pospešuje železna kača; kam je bližje do železniške postaje, na to se gleda. Kar zadene kupčijo lesa iz gozdov od Idrije in Črnega Vrha, to pa gre vse in sicer v ogromni množini čez Ajdovščino po erarski cesti v Gorico; brez te ceste prebivalstvo ostati ne more, če so še večji vetrovi proti njej. Iz tega se razvida, da, ker ima braniško-rihenberška stran že mnogo skladovnih cest, ni nasvetovana na cesti neobhodno potrebna, temveč bi bila več za luksuz, kakor za potrebo, da bi kakšenkrat kdo namesto okoli, skozi Ajdovščino po kratki poti na Pivko sferčal.

2. Ali vstreza vsestranskim koristim vzdrževalnega jo prebivalstva?

Tukaj se moramo več časa muditi, in priti s pravo barvo, katere gosp. braniški dopisnik ni dozdaj hotel pokazati, na dan.

Prebivalstvo ajdovskega okraja, katero pod Čavnom stanuje, mora že zdaj skoro brez nobene koristi vzdrževati sledeče skladovne ceste: 1. črto od erarske ceste na ajdovskem polju mimo sv. Križa skozi male in velike Zablje, skozi Vertovče in Šmarje do braniškega potoka; 2. črto od erarske ceste pod Potočami (pri Rebku) skozi Kosovelje, Preserje mimo riherberškega grada čez Ravnjak do meje komenskega okraja; 3. črto od erarske ceste na Vertovniščeku skozi Selo, Batuje do meje goriškega okraja proti Dornbergu, 4. črto od meje goriškega okraja nad Dornbergom skozi riherberško polje Branico do meje st. danjelske občine. Zraven teh naštetih imate še eno novo skladovno cesto zvnaj vašega okraja namreč iz Kobdila na Krasu poleg gorenje Branice mimo Goč in Poddrage do kranjsko-erarske ceste, te se tudi lahko poslužujete.

Gosp. braniški dopisnik pravi, da so te skladovne ceste pod vso kritiko slabo vzdrževane in od ene strani bi morda prav govoril, ko bi od druge strani preobilo teh skladovnih cest cestni odbor pri vsej njemu na razpolaganje oblasti in moči ne oviralo te v dobrem stanu vzdrževati; naložite cestnemu odboru po svoji želji še eno novo (peto kolo) braniško črto, katera bi merila vsaj 2 milj, potem bodo vse skupaj še toliko slabše, za kolikor se ceste narastejo; saj tako ljudstvo ne more še teh obstoječih vzdrževati.

Iz projekta za izdelovanje braniške ceste, kateri je bil vis. deželni zboru leta 1873 predložen v po-

čin začela je krog l. 1826 terditi kameralna gosposka, ki je imela ob enem tudi sodno oblast po Bovškem, da občine nemale nikakih pravic do njih, razen kar jim država velikodušno dovoli.

Od tedaj so začeli mnogi prepiri; občine se mnogo terpele in aerar je več zgubil, nego so vsi gozdi vredni. Sedaj ima država na Bovškem 3 gozdne kose, ki merijo skup 727 oralov. Dokazano je, da ti gozdi prinašajo državi na leto čez 6000 gold. izgube *). Zato je je hotel aerar že enkrat občinam odstopiti za 4000 gl. Ali občine so vedno le dokazovale svoje pravice do gozdov, pa dokazati jih neso mogle. Zdaj pa v novejšem času so že veliko večjo svoto ponudile za odkupljenje. Kljub temu pa Bovčani še vedno zastoj čakajo rešitve.

Pomanjkanje derv je na Bovškem jako občutljivo. Država bi morala resno na to misliti, da bi temu v okom prišla. Sploh je uboštvo na Bovškem veliko, ker na vsi oralni zemlji se komaj četerti del onega pridela, kar Bovčani na leto za živež potrebujejo. Živinoreja vzdržuje jih res nekoliko, ali kaj pomaga, ker so nadloge vedno večje. Zlasti soška in trentarska dolina je vsa zadolžena pri bovških kupcih. K množeni uboštva veliko pripomore tudi to, da se žgana pijača med ljudstvom vedno bolj širi in ravno na Bovškem se najbolj poznajo žalostni nasledki tega strupa. (dalje prih.)

*) Primeri govor deželnega poslanca Gorjupa v 46. seji deželnega zbora goriškega, 20. novembra 1863.

perjenje je bilo razvidno, če sem prav podučeni, da bi izdelanje, te ceste z odkupom zemljišč vred stalo nad sedemdeset šest tisoč gl. Vzemimo, v najugodnejšem slučaju, da bi po dopisnikovih besedah lastniki svoja zemljišča, katera bi se za rabila, brezplačno prepustili, s tem kar bi za umetna dela deželna denarnica dokladala, da bi se zgornji znesek od 76.000 na 40.000 reducirali; vprašam vas gosp. braniški dopisnik, s kako vestjo bi se vi upali naložiti enemu okraju, katerega skupni izravni davki še 20.000 ne donajajo, izdelanje ene ceste za nad 40.000 gl. in po tem letno vzdrževanje, katero bi moralo stati najmanj 1000 gold.? ali bi vi vestno gledali, da bi moral en podčavenski prebivalec, kateri bi vaše ceste še nikoli ne videl, en revež, kateri se noč in dan trudi, da se svojo družino za gladom ne pogine, 2 gl. od 1 gl. izravnih davkov v okrajno denarnico za vašo cesto, za vaš "luksuz" donajati? 2. kajti preverjen sem, da tudi vaši posestniki, ako te moje vrstice prevdarijo vas zapustijo, pa kaj govorim, saj ste osamljeni, protektorje vaše ceste lahko na prste seštejem, vaše ljudstvo, vam naravnost povem, ni z vami, je zoper vas, le provocirajte plebiscit, potem bode videli, koliko jih pritegne z vami.

Severni podčavenski prebivalci ajdovskega okraja vam južnim pomagaje vzdrževati toliko skladovnih cest, že zdaj ovco redijo, vi pa jo strižete, ali mar hočete, da bi vam še kravo redili in bi jo vi kar molzli; tukaj vidite gosp. dopisnik je ovira vašej zaželjenej cesti in ne pa sebičnost, kakoršno Podčavencem očitata.

Pa h koncu še nekaj: kdor se na druge zanaša, ta pride prepozno, samodelavnost je časti vredna; zatorej glejte gosp. braniški, ali ne vem kak dopisnik, koliko truda stane podčavenske občine Lokavec, St. Tomaž, Skrilje, Kamnje, Vertovin in Ravna nad Čeručami, da si svoje občinske zvezne poti dobro vzdrževajo; po njih izgledu delajte tudi vi, saj je samo zanikernost občinskih zastopov kriva, da nemate pri vas skoro nobednih občinskih zveznih poti; mar mislite in se zanašate vse na drugo pripomoč, pa se goljufate, ker dotična postava o izdelanji in vzdrževanji konkurenčnih cest mora vendar enkrat priti na rešeto; zatorej poslušajte, kaj vam pisalec teh verstic nasvetuje: napravite si dobro občinsko zvezno pot od braniškega mosta po dolnji Branici mimo Svinjega do Šmarij, od Šmarij skozi Gabrije do Slapa pri Vipavi, potem vam je komunikacija na vse kraje odprta, in vam ne bo treba vedno o braniški cesti sanjariti in tako svoje lastne domačine proti njih volji in drugo prebivalstvo vašega okraja zaradi prevelikih naklad v zadregu spravljati; kajti vidite, da pri vsem tem, ko se vi na mogočne osebe in na deželni zbor naslanjate, da so tej črti prijazni, ostane vendar vaša cesta še dolgo, dolgo časa "pium desiderium", ker ne deželni odbor, ne zbor, ne kakšna druga oblast ne sme in ni opravičena, ogromno večino prebivalstva na ljubav nezdatne manjšine enega okraja z ogromnimi neprenesljivimi nakladami obteževati in eno stran še z eno novo skladovno cesto, pomena petega kolesa pri vozu, osrečiti.

Iz Komna 1. julija. (Izv. dop.) (O pospeševanji cerkvene glasbe po narodnih učiteljih.) Nij dolgo še tega, kar se je podučevanje v orgljanji iz naših učiteljišča bilo odpravilo in mesto orgelj nastopile so gosli svojo rolo po omenjenih solah. Takrat uže se je marsikdo vzdignil ter krepko besedo rekel zoper takovo ravnanje; a nepovoljni sad violinskega poduka po naših učiteljiščih se je imel pokazati še le pozneje: Iz učiteljišča so izhajali učitelji s površnimi spretnostmi v igranji na goslih, orglati pa čisto nič znali niso. Zaradi tega tudi niso znali voditi po deželi ni cerkvene ni posvetnega petja: slovenski kmet, kateremu so orgle čez vse, godrjal je, ko je videl, da orgle v cerkvi molčijo in gubil je od dne do dne bolj spoštovanje do orglati neznanjočega učitelja. Pri takih okoliščinah nij čuda, da je cerkveno petje bilo jako propalo, in ker so pritožbe na ministerstvo gledé te reči postajale zmerom pogostejše, prisiljeno je bilo ono dovoliti v to, da je violinu po učiteljiščih odklenkalo ter da je podučevanje v orgljanji našlo zopet svoje pošteno mesto v teh zavodih. S prihodnjim šolskim letom se menda tudi na Primorskem bode po tem ukazu ravnalo. Prinašamo v originalu to, kar slavno ministerstvo kot smoter podučevanju v orgljanju smatra: „Eingehende kenntnis der musikalischen elementarlehre, verständniss der grundzüge der harmonielehre und des generalbassspieles; erwerbun der fähigkeit, den kirchlichen volksgesang auf eine dem wesen desselben zusagende mustergiltige weise zu begleiten; erreicherung der fertigkeit, kurze praeludien anständig vortragen und den einfachsten anforderungen in bezug auf modulation entsprechen zu können, und kenntnis der einrichtung einer orgel“. Malo vrstij in krátkih, a dosta obsežnih! Da bi se mogel toliko navaditi gojenec na učiteljišči v štirih letih,—gojenec, ki pred vstopom v učiteljišče nema niti pojma o muziki, Bog me! v tem sem neveren Tomaž. Da bi se naučili gojenci le toliko, da bi bili zmožni cerkveno petje na dostojen način preludovati, bilo bi po mojem mnenju uže dovolj. A še tega ne bode jim moči naučiti se, ako ne dobodo učitelja, ki je zmožen podučevanja v or-

gljanji; učitelja, ki bi jim s fakti mogel kazati, kako organist dobro svojo nalogo rešuje. So nekateri učitelji, katerim nij zmerom na misli, da se kandidatje ne uče muzike za veselje, nego za to, da si bodo kruha služili s tem ter zadostovali stavljenim zahtevam. Edino in edino na posvetno muziko ozir jemajoč, mučijo uboge gojence v dolgočasnih skalah in težavnih tekah po takih šolah (clayerschulen), ki ne spadajo v učiteljišča. Taki „učitelji“ ne pomislijo, da nemajo drobnoprstih blédolcih, gospodičin pred seboj, kojim je edini cilj, da se naučijo kako „polkico“ ali „en košček iz kake opere“, nego mladeniče, kojim nij na posvetno, nego na cerkveno muziko ozirati se. Poznam mladeniča, ki vam najtežavneje plesne komade igra kar na prvi pogled; dajte mu pa najprostejši „Pred Bogom“ — zganil ne bo. Evo žalosten dokaz enostranskega podučevanja v muziki.

Albinus.

(dalje prihodnjič.)

S Krasa, 7. julija. (Krajna učiteljska konferenca v Riherberku.) Dne 4. t. m. bila je krajna učiteljska konferenca v Riherberku: Zbralo se nas je lepo število učiteljev, tri učiteljice, pa tudi nekaj duhovnikov izvolilo in je počastiti se svojo navzočnostjo. Točno ob 8. zjutraj odpre se konferenca pod vodstvom gospoda nadzornika Franja Vodopivca. Gospod nadzornik zbrava gospode lepo pozdravlja ter na to se prejde na dnevni red. Gospod Poniz, učitelj v Riherberku, imel je praktično poskušnjo z otroki: predaval je nekaj iz računarstva, nekaj o kačah, a naposled nam je pokazal, kako goji petje v narodnej šoli. Po končanij vajah sledila je kritika od poslušajočih kolegov. Smem reči, da je bila ta za g. Poniza ugodna, pa je tudi rečeni gospod učitel, na katerega smejo s ponosom gledati Riherberžani. Meni se je posebno dopadala dobra disciplina v tej šoli pa tudi metoda, po kojoj uči g. P. petje v svojej šoli. Na drobno, kakó se je kritikovalo in kaj se je pri tej konferenci še govorilo, ne morem vam tu razložiti, zatorej dovoljujem si tukaj nekaj družega omeniti. Velečastiti župnik g. G. v Riherberku povabil nas je učitelje na svoj dom ter nam ondi prav gostoljubno postregel, napivši pri tej priliki na slogo meji duhoventvom in učiteljstvom, saj to sta vam faktorja, ki zamceta pomagati našem narodu na noge. Zahvalivši se gospodu župniku za njegovo prijaznost, želimo, da bi se njegove in naše želje uresničile: da bi prava harmonija vladala med duhoventvom in učitelji.

Po konferenci (ki je minula okoli 2 1/2 pop.) bil je skupen obed pri gospodu Ličnu, kjer smo se po bratsko radovali in popevali. Med raznimi napitnicami, ki smo jih pri tej priložnosti slišali, naj omenimo le prve, one od gospe Kranjkove, učiteljice v Čeručah. Jako zmožna gospa je v krasnej slovenščini kazala napredek primorskega učiteljstva primerjajoč ga z učiteljstvom po drugih pokrajinah. Ona vidi uzrok tega napredka v neumornem delovanji trudaljubivega in za blagor narodne šole jako se žrtvujočega nadzornika g. Fr. Vodopivca, kateremu iz dna srca klubi slava! živio! Njena napitnica našla je gromovit odmev, kajti navzočni učitelji bili so prepričani ob istinitosti njenih besedij. Gospod nadzornik se jej zahvaljuje za napravljeno napitnico, pravi v svojej poniznosti, da njemu nij toliko zaslug pripisovati, spodbuja zbrane učitelje k delu ter jim napije. Tako par veselih uric skupaj preživeli smo se razšli.

Sklepajočemu ta svoj kratak dopis, dovoljeno naj mi bode pristaviti še nekaj opazek. Krajne učit. konf. so uže bile po več vaseh in po nekaterih krajevih še bodo. One so velike koristi za učiteljstvo, — kajti po njih se učitelj vedno bolj in bolj popolnuje. On vidi namreč, kako njegov kolega uči, sliši grajati napake in hvalliti vrline tistega, to ga spodbuja, da ga posnema v marsičem, a da se izogiba napak, koje je pri njem videl. Krajne učiteljske konference spodbujajo učitelja k resnemu delovanju ter mu kaže edino pravo pot, ktero mu je hoditi v narodnej šoli. Mi smo torej teh konferenc od srca vesel, ker v njih vidimo nekako seme, iz kojega ima nam primorskim učiteljem vzrasti mogočno drevo.

Dne 1. avgusta bode kr. uč. konf. v Komnu; predaval bode eden tamošnjih učiteljev.

Albinus.

Politični pregled.

Cesar je vse postave zastran avstrijsko-ogerske nagodbe potrdil; — ob enem se je v posebnem pismu do kneza Auersperga zahvalil za dovršitev nagodbe. V drugem pismu je pa izrekel ministerstvu svojo najtoplejšo zahvalo in priznanje za njegovo neumorno prizadevanje v dosego nagodbe.

One volitve za deželne zборе, ki so bile začetkom letošnje spomladi ustavljene, bodo se nekda septembra meseca vršile, tako n. pr. na Kranjskem, Štajerskem in drugod. Potem

pridejo gotovo deželni zbori skupaj, da rešijo, kakor po navadi, letne račune, proračune in, če bo čas, tudi še kako peticijo. —

Če hi se začnejo prijazniti z aktivno politiko. V Kraljevem Gradcu je bil 1. t. m. javen ljudsk shod, ki je soglasno obsodil odtuzanje od parlamentarnega sodelovanja. Tudi „Narodni Listy“, „Politik“ in drugi pišejo v tem zmislu.

V državnem zboru ogerskem je poslanec Istoczy v eni zadnjih sej motiviral predlog, naj se židje iz Evrope preženejo. Zdaj, je rekel, je najugodnejša prilika, da se velika zgodovinska pregreha popravi in da se poravná krivica, ki se je židom z izgonom iz Palestine naredila. V Palestini bodo židje lahko velikansko državo osnovali in ker niso za vojaštvo sposobni, bo njih država tudi v tem oziru svetu izgledna. Kakor zdaj stoje stvari, ni v Evropi niti židom niti kristjanom: obstati. Ker narodnostni princip zdaj uže povsod močno prevaguje, naj se tudi glede židov izvéde. Saj so po stoletjih uže vse večje evropske države svojo edinost in samostojnost dosegle, zakaj bi se po 18 stoletjih tudi židom ne povrnilo njih kraljestvo? Saj imajo uže zdaj tako rekoč svojo državo v državah. Vse njih težnje gredo na to, da bi se povrnil v svojo staro kraljestvo. Mobilizujejo se lahko, saj imajo skoro samo premakljivo premoženje, tedaj se v 48 urah lahko izselijo itd. Posebno je povdarjal govornik, da se židje neprimerno močno množé in da bodo s časom vse pod se spravili — če se kmalo ne preženo. — Govor ni bil prav dostojen za parlament, a marsikaj resničnega je vendar v njem. Mi bi odhoda židov nikakor ne obžalovali — saj se celo v narodnih stvareh stavijo vedno na Slovanom nasprotno stran.

Ogerski državni zbor je sklenil svoje delovanje s prestolnim govorom. Dvojno glavno nalogo je imel ta zbor: popraviti žalostno finančno stanje in ponoviti pogodbo z Avstrijo. Dasi se je pogodba posrečila v interesu Ogerske, vendar ni misliti, da bi se mogli Madjari kedaj znebiti ogromnega deficita.

Deželni zbor hrvaški je sklican na dan 8. t. m.

Na Nemškem bodo nove volitve za državni zbor 30. t. m. — Volilni boj bode gotovo strasten, ker je nastal hud razpor med Bismarkom in narodno-liberalno stranko. Socijalni demokrati se še vedno z vso poslavno oostrostjo zatirajo. V Berlinu se mora zdaj vsak ptujec z domovno legitimacijo izkazati, — tudi v namen, da se ne pritepejo nevarni elementi. — Razni listi so te dni priobčili korrespondencijo med cesarjem in papežem in eno pismo princa naslednika, v katerem on zagotavlja, da je pripravljen težavnosti prepira s katoliško cerkvijo v duhu miroljubnosti in sprave obravnavati.

Najnovejše vesti.

Ker sta bila članek „S kongresa“ in politični pregled uže za zadnjo konfiskovano številko tiskana, dodajamo tu še novejše vesti: Minister Auersperg je dal v svojem in svojih tovarišev imenu ostavko. Nj. Veličanstvo, cesar je na to pisal pismo Auerspergu, v katerem pravi, da sprejema njegovo prošnjo za odpustitve iz službe, ali si pridržuje svojo končno odločbo za primerni čas. Na dalje prinaša „Wiener Zeitung“ tudi do bivšega ministra Lasserja cesarsko pismo, v katerem cesar obžaluje, da Lasserju brani slabo zdravje zopet prevzeti ministersko mesto in ga z milostjo odpusti, zahvaljujoč se mu za delo, ter mu ob enem podeljuje orden sv. Štefana in ga ob enem imenuje za dosmrtnega uda gospodske zbornice. Ministerstvo notranjih zadev bode vodil namesto Lasserja začasno Auersperg, kakor dozdej.

Poveljnik armade, ki bode Bosno zasedla, general Josip Filipčič, je bil 6. t. m. pol ure pri cesarju in potem jedno uro pri vojnem ministru. Sel je po tem v Prago svoje stvari vrediti in te dni gide na svoje mesto.

Turška je privolila v avstrijsko okupacijo Bosne in Hercegovine, samo da se ima to po dogovornih dogovorih dotičnih delegatov zgoditi.

Kongresovo zborovanje se bliža koncu, menda bo uže danes ali pa vsaj v saboto sklenjeno. — Angleži so pustili Grke na cedilu, vsled tega pridobi Grška toliko, kolikor je sé svojim omahljivim obnašanjem zaslužila: samo severne meje se ji nekoliko poravnajo. —

Najhuje se je zapletalo vprašanje, ali ostane mesto Batum, katero tako rekoč odpira Rusiji vhod iz Kavkaza v Malo Azijo — zmagovalcu, ali se ima Turčiji povrniti. Po dolgih razgovorih, v katerih se je posebno Anglija vsaj na videz strastno potezala za svojo staro zaveznico, Porto, je vendar obveljal sklep, da ima priti Batum kot svobodna luka v rusko oblast; — zato si je pa tudi Anglež lep jermen izrezal iz turškega hrpta: izpogodil si je in dosegel ciprski otok, katerega vzame koj v svojo oblast. — Anglija se je iz hvaležnosti za ta odstop zavezala, da bo branila Turčijo zoper prihodnje napade v Aziji. — Otok Ciper (Cypern, Kypros) je eden največjih otokov na vzhodnjem konci srednjega morja mej sirijskim in egiptovskim morjem, obsega 250 kvadratnih milj in šteje kacic 200.000 prebivalcev, večidel Grkov. Angleški kramar ni tedaj zastoj barrantal.

O kongresu piše Bismarkova „National-Ztg.“ Dovršeno je veliko delo, vspeh berlinskega kongresa zagotovljen, svetovni mir na novo zapечат. Hvaležen bode svet priznal, kaj je — zdaj diplom. naredila. Kogar pozitivni vspehi kongresa ne zadovoljujejo, ta naj le pogleda, kakove nasledke bi bilo imelo, ko bi bil kongres brezuspešen.

Razne vesti.

Konfiskovana je bila zadnja številka „Soče“ zaradi dopisa iz Trsta, ki je govoril o rogoviljenji italianismov v Istri, o protiaustrijskih demonstracijah v Benetkah, o zasedanji Bosne in Hercegovine. Ne vemo prav, katera točka se je gosp. državnemu pravniku tako zamerila, da je dal list zarubiti; — kaj bi nam tudi pomagalo, ako bi vedeli; saj je po objektivni ravnavi vsak ugovor illuzoričen.

Cesar je podaril iz svoje privatne blagajnice 4000 f. poškodovancem po toči v Gradiškem okraji.

Šolska slovesnost. Dne 9. t. m. je bila na tukajšnjem c. k. ženskem učiteljski raztava ročnih del in zvečer koncert, katerega se je deležilo lepo število odlične gospode.

Slišimo, da so se gospodične preparandinje kolikor v svojih delih, toliko v petji prav dobro obnesle. Prihodnji objavimo poročilo.

Ustrelil se je minoli pondeljek Franc Klun iz Ljubljane, računarski feldvebelj tukajšnjega polka. Sumi se, da je fant baje račune slabo vodil ter tako se sam kaznoval.

Šagre so sopen v največem cvetu v Gorici. Šagra sv. Antona je bila celo na čitalničnem dvorišči kar nihče iz mej udov ne odobruje; poznavši surovost nižjega mestnega ljudstva bilo bi se lahko kaj neušednega pripetilo.

Sl. odbor naj v drugo mežo resneje postopa, ker ima popolnoma pravico zabraniti vsaj to, da ne bi se od lahonov rasobešale zastave na čitalnični balkon.

„Pago e comando!“ glasi se italjanski pregovor.

Storia patria (domača zgodovina) Neko prav dobro italjansko muzikalno pevsko društvo daje uže več dni koncerte v restavraciji „Europa“ a je od strani goriških italijančev tako slabo obiskovano, da mora sedaj, kakor „Goriziano“ poroča, berati pri goriških mestjanih, da zamore svoje zastavljene stvari rešiti ter zapustiti „la gentile Gorizia“.

Ti Italijani gotovo ne bodo rekli svojim sbratom, „la gentile Gorizia“, pač pa da je Gorica „ingrata“ (nehvaležna).

Vsled mobilizacije odrine tuk. polk baron Weber in bode njega godba napravila zadnji koncert v restavraciji „Europa“ nočoj. Čisti dohodek je namenjen revnim vdovam vojaških kapelnikov.

Tatvina. Na zadnjem žvinskem sejmu je bilo nekemu kmetu iz žepa vkradenih 112 f.

Razumi se, da je prederzni tat odnesel svoje pete, predno se je revež kmet zavedal, da mu denara manjka.

Sploh bi pa morala policija goriška tudi sejme malo bolj nadzorovati ter pohajče in sumljive ljudi odstraniti.

Novo uniformirano je goriška godba po prostovoljnih doneskkih mestjanov.

Uniforma se nam sploh ne dopada, ker nas opominja na prejšnjo, ki so jo imeli mestni policaji.

Tombola dne Sv. Petra in Pavla na Travniku je prinesla goriškemu zavodu zapuščenih otrok nekaj nad tisoč forintov. Zdatna podpora!

Poštarne tiskarnice. Kakor nam je znano, so zapovedane na naših poštah zaven nemško-italijanskih, tudi nemško-slovenske tiskarnice za poštarne nakaznice, vozne liste itd. in poštni urad mora imeti oboje; slovenske tiskarnice pa se pri vsem tem ne dobivajo vselej. Pozvedeli smo namreč od zanesljivih oseb, da jim je na dotično vprašanje poslujoči uradnik odvrnil, da nima slovenskih tiskanic. Ker smo prepricani, da to ni res, ne moremo si druzega misliti, nego da so na naši pošti nameščeni tudi taki lahoni, kateri v svoji zagrizenosti čisto pozabijo, da imajo Slovenci in Italijani v naši deželi enake pravice in da morajo biti v svojih postavnih zahtevah z enako uljudnostjo postreženi. Priporočamo torej slavnemu c. k. poštnemu oskrbništvu, naj za to skrbi, da ne bo treba enakih pritožeb ponavljati.

Iz Dan pri Sežani se nam piše: Dne 4. julija je toča pri nas prav veliko škode napravila, in sicer, v katastralni občini Sežana, Križ, Utovlje in Kazle, posebno pa se je odlikovala pri vaseh Dane in Filipčberdo, kjer je ves pridelek za to leto prav popolnoma uničen in tudi terni les za več let naprej močno poškodovan, tako da najstarejši ljudje kaj enakega ne pomnijo.

Že dve pretekli leti zaporedoma je bil vinski pridelek prav pičel, tako da kmet ni mogel svojih opravil redno opravljati; ker je pa v tekočem vse lepo kazalo, posebno pa vinska trta, je bilo vse upanje, da se zaostale stvari saj deloma poravnajo, ali žalibog, da marsikateri kmet vkljub vsemu trudu pri delu, še žitnega semena za prihodnjo setev ne bo pridelal; mislite si toraj žalosten položaj takega kmeta! P. F.

Vabilo. Na besedo katero napravi Rojanska čitalnica dne 14. julija 1878, v spomin 10. letne ustanovitve. Spored: 1. Prvosednikov govor. 2. Narodni venec; zbor. 3. Deklamacija: Orjaška igrača. 4. Nočni stražar; zbor. 5. Zgubljeni sin; deklamacija. 6. Banovci; zbor. 7. „Zakonske nadloge“; igra. 8. Jadransko morje; zbor. 9. Društvena zabava pod milim nebom, umetalni ognji, govori raznih gospodov, godba. Sodelovali bodo barkovljanski pevci pod vodstvom pevovodja gosp. S. Bartlja. Vstopnina za ude, za neude 40 kr. Začetek ob 5 ure, bodi si jasno ali oblačno.

V Rojanu 6. junija 1878.

Odbor.

Gosp. A. Primožič iz Pevme je te dni izvršil izpit na Dunaju iz klasične filologije za celi gimnazij z izvrstnim uspehom. Cestitamo gospodu Primožiču in narodu, ki dobi zopet enega izvrstnega filologa več. Da bi vendar prišel čas, ko bodo našemu narodu privoščene narodne srednje šole, za to sposobnih slovenskih profesorjev ima uže naš narod, le dati treba nam tega, kar uže toliko časa pričakujemo in zahtevamo.

Izpitni na deželni kmetijski šoli v Gorici bodo prihodnji teden in sicer: pondeljek 15. t. m. predp. od 8 do 12. iz kletarstva, kmetijske botanike in gozdarstva; izprašuje prof. Povše. Torek 16. t. m. iz kmetijske kemije, izprašuje prof. Konaig. Prav bi bilo, da bi prišli poslušati izpit saj gg. deželni poslanci in odborniki kmetijskega društva in da se prepricajo o uspehu šole.

Vreme v Gorici je bilo prve dni pretek tedna tako, da se je zdelo, kakor bi se sodnji dan bližal. Vsak dan in vsako noč podi gorak jug temno-sive oblake na naše obnebe, bliska se, gromi in treska na strašen način, ploha šumi za ploho, pa tudi toča ne prizanaša naši okolici. Včeraj je n. pr. zopet naredila prav veliko škode. Začela je nekda v gradiški okolici, potem se je raztegnila naprej čez Sovodnje, Miren, Vertobjo, Standrež, Bilje, Vertoče, Renče, Gradiškuto itd. V nekaterih krajih je vse potokla; pa je bila tudi tako debela, da je zrno do pol funta tehtalo. — V Gradišči je strela udarila v hlev d.ra Luzzatto-a in tam eno kobilu ubila. Soprog konjskega hlapca, ki je bila takrat z drema otročičema naročji v hlevu, ni se prav nič zgodilo.

Cesarski dar. Nj. Veličanstvo, presv. cesar je podaril 300 gl., da se dovrši nov vodnjak v doljni Brestovici na Krasu in 300 gl. pa občini „Sebrlje“ v cerkljanskem okraji v podporo za izdelanje nove občinske ceste.

Iz Soče so izvlekli včeraj pod St. Mavrom truplo nekda 12 letne deklice. Pravijo, da je iz Prelesja pri Plavah doma. Na sebi ima srajčico iz domačega platna, krilce in zastor iz plavega kambrika, prvo

(Dalje v prilogi.)

brez rokavcev, kakor je okoli Plavi navada. Vse to, kakor se zdi, novo. Truplo je precej močno in reje-no, glava debela, lasje močno ružičasti in gosti. Nesrečnica je morala uže pred nekoliko dnevi v vodo pasti, ker ima pete ožurjene, kakor tudi kožo okoli nohtov na nogah in prstih.

Štipendij letnih 150 gl. baron Hektor Ritter-jeve ustanove za enega dijaka, goriškega deželana, kateri obiskuje katero trgovsko, ali tehnično-obrtniško višjo šolo, je razpisan. Prejšnje sprejema kupčijska zbornica v Gorici do 15. oktobra t. l.

Svetogorski romarji nam pripovedujejo, da je bila ta božja pot zadnje nedelje, na dan kanalske procesije, prav dobro obiskovana (zbralo se je bilo 6000—7000 ljudi). Verli Kanalski pod vodstvom svojega starega č. g. dekana so se prav dobro obnesli. Zlasti so vse hvale vredni njih verli pevci z dobro izurjenimi čistimi glasovi. Da je njih petje tako izvrstno, gre velika hvala g. adjunktju Wallenhofu (tenoristu), ki se rad vdeležuje vseh pevskih produkcij, opiraje se na geslo: „Rad ostani, kjer pojó; hudobni pesni nemajo!“—Tudi pri kosilu so bajé navduševali pevci obilo zbrane goste z harmoničnim prepevanjem novih kompozicij umerlega Kocjančiča in sedanjega kanalskega pevovodje g. M. Zega.

Zakotnih pisavev naša Gorica kar mergoli. Le pridite ob terznih dnevih v kako gostilno druge in tretje verste, videli boste pri vsaki mizi kmeta v družbi enega ali dveh pisavev, ki mu skrivnostno prigovarjata, da ima prav, da mora dobiti, in ga šuntata zoper svojega soseda, naj se mu nikar ne uda, naj ga toži! In ko ubozega kmeta otantata, tedaj še le pride glavna stvar za njiju. Zdaj začneta pripovedovati, koliko je treba za štampilje, koliko za štemplje itd. Nazadnje si tudi sama še kako malenkost zaračunata, tako da ves denar od kmeta spravita. Navadno se vede eden kot doktor in pravoznanec, a drugi kot kmetov prijatelj, ki za njega z doktorjem govori. Ta laži-doktor pa nikoli ne zamudi povdarjati, koliko nove postave zahtevajo, kako previdno je treba postopati in še več enacega. Ali bi ne bil že skrajni čas, da bi oblasti tega raka v pravdarskem življenju izžgale?

Ustmena matura bode na tukajšnjem gimnaziju 23. in 24. julija; na realki pa 25. in 26. Konec šolskemu letu na obeh zavodih bode 31. julija.

Nove knjige. „Materin blagoslov“. Igra s petjem, spisal Anton Klodič. V Trstu 1878, tisk. B. Apolonio, 8. o., 65 str., cena 60 krajcarjev. Ta lična knjižica je drugi, ves popravljeni natis „Novega sveta“, ki je bil l. 1868 kot rokopis izšel.—„Južnoslovenske narodne popevke“ u notah z glasovirskom pratnjom i s tekstom izvornim, nabral Fr. Š. Kuhač. Prve knjige drugi zvezek, Zagreb, Albrecht.—Dav. Terstenjak je doveršil svoja preiskavanja o slovenskih elementih v venetščini in je izdal v Mohorjevi tiskarni v Celovcu.—Matica je pred kratkim izdala prva dva zvezka (skupaj) svojega letošnjega letnika.—Na Dunaji izda slovenska mladina začetkom prihodnjega leta „Slavjansk almanah“, v kojem se bodo nahajali sestavki in pesni v vseh slovenskih narečjih. Naročnina znaša 1 fl. 20 kr. in naj se pošlje pod naslovom: Teodor Aefanovič vitez Vilovski, Wien VII. Burggasse 24.—

Popravek. V zadnjem podlistku „Bovec in njegova okolica“ beri v tretji koloni zadnje versto (na prvi strani) takole: „Čeravno si jako nizko v dolini, vendar imaš“ itd. Na drugi strani v drugi koloni beri peto versto od zgoraj: „In če pristeješ vsemu temu še neprestano, globoko in vedno spreminjajoče se gromenje, kakor bi grom skalnate verhove nad slapom stresal, itd.“—

Opomba. Gg. poverjenikom pevskega društva „Slavec“ posla'e se se te dni listnice z opombo, naj blagovolé kakor hitro mogoče iztirjani društveni denar in pole odboru poslati. Gg. poverjeniki naj se blagovoljno potrudijo, da kolikor le mogoče ves denar iztirjajo in društvu pošljejo.

Dačni eksekutorji. Za posilno pobiranje zastankov na državnih davkih in drugih davščinah je c. k. finančno ministerstvo z ukazom od 4. marca t. l., št. 1702 ustanovilo službe dačnih eksekutorjev, kateri začnejo uže letos poslovati.

Dobro je, da se ljudstvo o tej novi naredbi počúci—in ker je naše slavno c. k. okrajno glavarstvo razposlalo dotični poduk vsem županstvom v nemškem jeziku, zdelo se nam je potrebno, da ga priobčimo tudi v našem slovenskem jeziku; glasi se tako: Opravljaje svoje službene posle, mora nositi dačni eksekutor predpisano službeno obleko, ter se mora izkazati sé spričevalom c. k. finančnega vodstva.

Dačni eksekutor ne sme od strank nigrdar denara sprejemati; če hoče kedo kaj plačati, sprejema denar občinski predstojnik v pričó dačnega eksekutorja, dá stranki pobotnico, in odpravi denar c. k. davkarskemu uradu.

Prva eksekucijska stopinja je opomin. Kedar pride eksekutor v občino, pokaže županu ali njegovemu namestniku razkaz zastankov, naznani, da bode zamudnike opominjal in na to se loti ustmeno opominjati k plačilu in opomnice (opominjevalne listke) vročevati.

Vsaka stranka ima vročbo v razkazu potrditi. Ako ni zamudnega obdačenca doma, ali pa se on brani opomnico sprejeti, ima dačni eksekutor opomnice, katerih ni mogel oddati, izročiti županu ali njegovemu namestniku proti potrdbi v razkazu zastankov—in ta ima potem skrbeti, da se po primernem načinu vročevati.

S tem, da se vroči opomnica zamudniku ali občinskemu predstojniku, je opravljjen eksekucijski opomin in od dne vročbe bo moral plačevati zamudnik eksekucijsko davščino in sicer za prvih 7 dni vsak dan 5 kr. in za naslednjih 7 dni vsak dan 10 kr.

C. k. davkarski urad mora pred vsakim plačilom pobrati eksekucijsko davščino, kolikor se je nabralo od dne vročene opomnice naprej, in je ne sme v nobenem primerljaji prizanesti.

Po preteku 14 dni se izvrši rubež in cenitev zamudnikovega premakljivega blaga. To dožene eksekutor s pomočjo sodnijsko-zapriseženih cenilcev in v navzočnosti občinskega predstojnika, ali njegovega namestnika, ali pa drugega od niju postavljenega občinskega zastopnika.

Stroške za rubež in cenitev (ne gledé na zgoraj omenjene eksekucijske davščine) ima c. k. davkarski urad pobirati tako-le:

Kedar znaša zastanek do 5 gl.	10 kr.
od 5—10 gl.	20 "
" 10—50 "	40 "
" 50—100 "	1 gl.—
nad 100 "	2 "—

Če zamudnik vkljub rubežu ne plača zastankov, gredó zarubljene stvari na dražbo, za katero se računijo stroški tako:

za spisanje dražbenega razglasa	5 kr.
kedar znaša zastanek do 5 gl.	10 "
" " " od 5 do 10 gl.	20 "
" " " " 10—50 "	30 "
" " " " 50—100 "	40 "
" " " " nad 100 "	60 "

za izvršitev dražbe:	15 kr.
kedar znaša zastanek do 5 gl.	30 "
" " " od 5—10 gl.	50 "
" " " " 10—50 "	1 gl.
" " " " 50—100 "	3 "
" " " " nad 100 "	3 "

Zraven tega treba plačati stroške za klice in prenašanje blaga.

Slovenski učiteljem in drugim mladim ljubom! „Vrtec“, časopis s podobami za slovensko mladino, dovršil je z minulim mesecem prvo polletje svojega osemletnega življenja. Danes nam je došel v roke njega 7. list sé sledečim se držajem: V vrtec hodim radi (pesen zložil Janko Leban); Greh (spisal Mladinoljub); Deklica in lastavica (spisal Jos. Vidic); Cesar Rudolf, moder sodnik (posl. Val. Jarc); Grad v jami; Plemenito srcé (spisal — č); Vojaško življenje; Čebelica (pesen zložil Iv. Gabrček); Andrej Eberard Ravbar; Kerščanstvo v svetovnej zgodovini; Človek; kmetje in rokodelci; Kopriva (spisal J. T.); Korun (spisal — č); Rež in pšenica (spisal J. T.); Razne drobtine. Slovenci smo mal narod, literatura naša nij Bog si ga vеди kako velika, največ nam pa manjka spisov za slovensko mladino; le malo malo spisov imamo takih, katere bi z mirnim srcem lahko dali v roke milej slovenske mladeži. Da se nam je bil pred osmimi leti „Vrtec“ poročil, zahvaliti se imamo nebesom. Gospod Ivan Tomšič, njegov urednik, je začel ledino orati na polji mladinskega pisateljavanja. Vendar, čujte! dasi je ta list izvrsten gledé jezika in sestavkov, (prinaša tudi muzikalije) da si stane samo 2 gl. 60 kr. za celo leto, preti mu nevarnost, da pogine: v denašnjem listu piše njega urednik: Da „Vrtca“ ne moremo redno razpošiljati, tega so krivi neredni plačniki. Ker nam je silno težavno posamezne liste na pošto oddajati, čakali smo do danes (6. julija), da nam zaostali naročniki pošljejo naročnino za II. polletje. A zastoj! Izmed 285 polletnikov, dobili smo naročnino samo od 21 naročnikov. Prosim tedaj še jedenkrat uljudno vse one gospode naročnike, ki so se le za prvo polletje naročili, da nam pošljejo ali naročnino, ali nam pa obznanijo, da niso več naročniki. Mi nemamo nobenih pripomočkov, da bi mogli list zalagati; na naročnikih je, ali se „Vrtec“ mladini ohrani, ali ga popustimo izdajati. Bog. — Pisatelj teh vrstij je uže pri krajnej učiteljske konferenci v Rihemberku 4. t. m. rekel, da smatra čitanje „Vrtca“ v šoli kot prvo stopinjo do tega, kako bi se v slovenske mladine vzbudilo veselje do čitanja; vendar dovoljuje si tudi na

tem mestu zaklicati: Kolege, slovenski učitelji in drugi mladinoljubi! Naročujte se na „Vrtec“ v obilnem številu ter ne zapustite ga v blagor naroda našega in naše nježne slovenske mladine! Bog daj, da bi ne ostale moje besede glas vpijočega v puščavi! („Vrtec“ se naročuje v Ljubljani pri g. Iv. Tomšiču c. k. učitelju, v Lingarjevih ulicah hiš. 1., za pol leta 1 gl. 30 kr.) Albinus.

Teržno poročilo. Cene raznega blaga so zadnje dni še precej vpale, mej tem ko se je pred par tedni mislilo, da bomo polento draže jeli, je žito cenejše.

Lepa koruza stane 31 litrov 1:80 kr. (dobivajo se nižje sorte i po 1 f. 70 do 1 f. 75; pšenica 8 f. 10 pa je videti, da bode stara pšenica svojo ceno brže zvišala nego znižala, kerjo bodo naši mlinarji z novo letošnje mešali za moko; oves 1 f. 40; ajda 1 f. 35; ječmen cel 1 f. 90, pohan 3 f. 60; rajž se dobiya od 19:50 do 22 f. — 100 kil.

Ritterjeve moke imajo sedaj sledeče cene: št. I f. 22:20, II 19:40, III 17:80, IV 15:50, V 13:80, VI 10:20; otrobi drobni 4:80, debeli 4:40.

Graško pivo „Beininghaus“ iz ledenice na Korenju pri vodnjaku v sodičih po 25 litrov Export 4:40, „Märzen“ 4 f. 10; za mesto 90 kr. za dác draže. V sodičih po 50 litrov je nekaj cenejši.

Prošnja.

Sledečim, povsod rastočim rastlinam polzvedel bi rad slovenska imena. Ne dvomim, da ima naš narod v tem ali onem kraju zanje svoja lepa domača imena, samo ka imeni še nij posrečilo se priti jim na sled. Prosim torej prav uljudno vsacega, zlasti pa prečastne gg. duhovnike in učitelje, da bi blagovolili prijaviti mi njim znana imena za to ali ono ozdola navedeno rastlino, ter ob jednem pristaviti kraj, v katerem se dotična rastlina tako imenuje. Ustreženo mi bode pa tudi z lepimi slovenskimi imeni vsake druge, tukaj ne imenovane rastline. Ako tacemu gospodu znanstvena latinska imena niso znana, priloži naj v navadnem pismu slov. imenu vršček dotične rastline.

Rastline, katerim pred vsemi drugimi želim doznati imena, so: *Ornithogallum* (Vogelmilch), *Actaea* (Christofskraut), *Biscutella*, *Cerinth* (Wachablume), *Oenothera* (Lotwurz), *Lithospermum* (Steinsame) *Lycopus* (Wolfssuss), *Syringa*, *Erythraea* (Tausendguldenkraut), *Bryonia* (Zaurrübe), *Mercurialis* (Ringelkraut), *Chenopodium*, *Silene*, *Lychnis*, *Astrantia*, *Haguelia*, *Sanicula*, *Saxifraga*, *Thesium* (Leinkraut); *Osyris* (Harnkraut), *Geum* (Nelkenwurz), *Arenaria*, *Oenothera* (Nachtkerze).

Fr. Erjavec
profesor na realki v Gorici.

POZIV.

Politiško društvo „Edinost“ je po novih pravilih razširilo svoj delokrog čez celo Primorsko; to društvo sme torej zborovati v Trstu in okolici, na Goriškem in po Istri; ono bode podpiralo tudi goriško „Slogo“, kolikor bode moglo, ker bode vtasih osnovalo v tistih krajih Goriškega občne zbornice, ki so preveč oddaljeni od Gorice, pa prav blizo Trsta in to po načelu, da vsa slovenska društva morajo drugo drugemu segati pod roko ter kolikor je to po postavi mogoče, vzajemno pospeševati napredek našega naroda v vsakem obziru.

Podpisani odbor pošlje torej slavnemu uredništvu Soče 1 odtis novih pravil s prošnjo, da jih objavi od točke do točke, ali pa samo deloma, to je važnejše odlomke, in vabi uljudno rodoljube po vsem Primorskem, da v obilnem številu pristopijo k temu jako važnemu društvu. Posebno pa se obrača do slayne duhovščine v Istri, da pripomore sé svojim uplivom, da se polit. društvo v narodnem, kako: v vsakem drugem obziru zapuščeni deželi vkorenini.

V Trstu 9. julija 1878.
Odbor pol. društva Edinost za celo Primorsko.

Pravila

politiškega društva „Edinost“ na Primorsko.

Ime in sedež društva.

§ 1. Ustanovlja se za celo Primorsko deželo, spadajočo pod tržaško namestništvo, politiško in bralno društvo z imenom „Edinost“ in sé sedežem v Trstu.

Namen društva.

§ 2. Namen tega društva je, da budi in širi narodno zavest in razni, posebno pa gospodarski poduk in omiko mej slovenskim ljudstvom na Primorskem, da brani narodne in vse druge pravice omenjenega ljudstva in skratka pospešuje materijalne in duševne koristi njegove v državnih, občinskih, cerkvarnih, šolskih in gospodarskih zadevah.

Pripomočki društva.

§. 3. Pripomočki v dosego društvenega namena so ti-le:

- a) Shajanje udov v družbeni sobi k čitanju in prijaznim pogovorom;
- b) zbori družbenih udov, v katerih se bodo obravnavale društvenemu namenu primerne reči, posebno volitvene zadeve, prošnje, adrese, in sklepale resolucije;
- c) časniki in razne knjige, ki bodo shranjene v družbeni sobi udom v poduk in kratek čas;
- d) zabavni shodi ali besede za omiko in vedrenje duha;
- e) sklicavanje ljudskih shodov (taborov) pod milim nebom in javnih občnih zborov po vsem Primorskem po namenu §. 3. postave od 15. nov. 1867 drž. zak. št. 135;
- f) po mogočnosti tudi izdajanje posebnega društvenega časopisa.

Kdo in kako zamorej postati družabnik.

§. 4. Kedor želi vstopiti v društvo, oglasi se pri odboru. Ta odločuje z nadpolovično večino v tajnem posvetovanju, kedo se sprejme, kedo ne.

Enako sklepa odbor, če gre za to, da se kateri ud izključi iz društva, pa nij dolžan, povedati dotičnih razlogov. Maloletni možje, ženske in ptuji državljani ne morejo biti udje tega društva.

Pravice udov.

§. 5. Vsak ud ima pravico v družbeni sobi čitati družbene časopise in knjige, sme se vdeleževati vseh družbenih shodov, zborov in razgovorov, pri zborovanju sme govoriti, nasvete dajati, predloge staviti in pri sklepih in volitvah glasovati.

Dolžnosti udov.

§. 6. Vsak ud ima dolžnost, po svoji moči pospeševati in podpirati družbene namene (§. 2.), ravnati se po zborovih pravilih in odborovih sklepih, ter naprej plačati f. 1. vstopnine in potem 10 soldov na mesec, da se pokrivajo društveni stroški.

Prostovoljni doneski se hvaležno sprejemlje; vplačani doneski pa se ne vračujejo.

Daljšim ali pa resnično revnim udom se vstopnina in mesečina zniža, prva celo odpusti, ali pa se jim en družbeni časopis po znižani ceni, če mogoče tudi brezplačno na dom pošilja, o tem sklepa odbor.

Volitev predsednika in odbornikov.

§. 7. Občni zbor voli iz mej udov društva predsednika in 9 odbornikov; predsednik in saj 4 odborniki pa morajo stanovati v Trstu ali pa v tržaški okolici.

Odbor voli iz mej sebe, podpredsednika, tajnika in denarničarja, katere 3 osebe morajo stanovati v Trstu ali v okolici.

Občni zbor pa voli tudi 9 namestnikov, katerih 4 morajo stanovati v Trstu ali okolici. Ako je kak odbornik zadržan, da ne more priti k seji, mora to naznaniti predsedništvu saj 2 dneva pred sejo, da o-nom namesto njega pokliče v sejo namestnika, ki ima potem v seji vse pravice odbornikov.

Odborniki in njih namestniki imajo nalogo, da zvedo potrebe svoje pokrajine ali vasi in jih naznanijo odboru, da jih pretehta in če je potreba postavi na dnevni red občnega zbora.

Poslovanje in dolžnosti odbora.

§. 8. Odbor sprejema ude (§. 4.) sklicuje zbere in shode, (§. 10.) vreduje notranje zadeve, izpeljuje sklepe občnih zborov in jih razglašajo po časnikih, vabi goste v zborovanje, gospodari v družbenim premoženjem, in ko odstopi, daje od vsega tega odgovor občnemu zboru; predsednik ali njegov namestnik zastopata društvo tudi pri gosposkah in tretjih osebah.

§. 9. Da spolnuje te svoje dolžnosti, shaja se odbor na predsednikovo vabilo v skupno posvetovanje in sklepa z nadpolovično večino glasov. Pri enakem številu glasov odloči glas predsednikov ali njegovega namestnika. Da odbor lahko sklepa, mora biti nazočih saj pet odbornikov.

Občni zbor in njegove pravice.

§. 10. Redni občni zbor mora biti saj enkrat na leto in sicer meseca oktobra; v tem občnem zboru odbor položi račun in poročilo o svojem letnem delovanju (§. 8) Izredni občni zbor mora biti, ako to zahteva 6 odbornikov, ali pa ena tretjina družbenikov. Zborovanje je v družbeni sobi, ali pa, v katerem koli kraju Primorske dežele, kar določuje vsakikrat odbor.

§. 11. Sejam in zborom predseduje in jih vodi predsednik, če je on zadržan, njegov namestnik, kadar pa nobenega teh dveh nij k seji ali k zboru, predseduje najstarejši odbornik.

§. 12. Občni zbor ima pravico voliti odbor, (§. 7.) sklepati o zadevah, katere vgaajajo društvenemu, namenu pregledovati letni račun, kakor tudi opravilna poročila odstopivšega odbora (§. 8.), prenarjati pravila in razdružiti društvo ter sklepati, kaj se ima v tem slučaju storiti z družbenim premoženjem.

§. 13. Kot pregledovalce računov izvoli občni zbor 3 ude, ki niso bili odborniki v prešleji dobi odborovega poslovanja.

Da zbor veljavno sklepa, mora biti pričujočih

saj 20 udov, samo če gre za društveno razdruženje, treba, da je nazoča plovica udov in morati to potrditi dve tretjine vseh pričujočih udov.

Vpeljavanje gostov.

§. 14. Odbor ima pravico vpeljati v društveno zborovanje polnoletne može kakor goste, in z dovoljenjem predsednikovim se smejo vdeleževati obravnave, vendar ne smejo ni glasovati, ni voliti. Vsak gost se ima vpisati v posebne za to določene bukve.

Spominska knjiga.

§. 15. V spominsko knjigo se zapisuje vse kar se godi pri sejah in zbornih, in sicer predmeti govorov, stavljeni nasveti in sklepanja o njih, dovršene volitve in vse druge za društvo imenitne dogodbe, tako, da bodo te bukve društvena kronika (zgodovinske bukve). To knjigo vodi tajnik.

Kdo sme v društveno sobo in k družbenim veselicam?

§. 16. V društveno sobo smejo k branju zahajati samo udje in vpeljani gostje.

§. 17. Zabavne shode ali besede napravlja, napoveduje in vodi odbor, katerih besed se vdeležujejo udje z rodbinami in vpeljani gostje.

Sodnija o prepirih.

§. 18. Ako nastane mej družabniki prepir, razsojajo o tem izvoljeni sodniki. Vsaka stranka družbenikov izvoli dva družabnika za sodnike in če se ti ne zedinijo, izvolijo si nadsodnika, kateri konečno razsoja.

Izstop in izključenje iz društva.

§. 19. Kedor stopi iz društva, mora to naznani odboru en mesec poprej.

Iz društva se izbrše, kedor bi društvu nečast delal, enako se izbrše oni, kateri s plačilom 3 mesce zaostane in na ponovljeni odborov opomin dolga ne poravana.

Kedo podpisuje društvena pisma.

§. 20. Pisma, naznanila in zapisniki so veljavni, kadar jih podpiše predsednik ali njegov namestnik s tajnikom vred.

Denarničar.

§. 21. Vse dohodke prejema denarničar in izplačuje vse stroške; on veljavno podpisuje pobotnice vendar pa ne sme nič izdati brez odborovega sklepa. Vsake tri mesce mora denarničar v odborovi seji poročati o stanju denarnice.

v Trstu, 5 maja 1878.

Javna zahvala.

Za obili blagovoljni sprejem k večnemu počitku mile soproge in presrečne matere se zahvaljuje iz dna srca zaljuča družina

Švara-va.

V Podgori dne 5. julija 1878.

Dunajska borza.

	11 julija
Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gl. 10 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 " 30 "
Zlata renta	75 " 60 "
1860 drž. posojilo	114 " — "
Akeije narodne banke	830 " — "
Kreditne akcije	260 " 10 "
London	115 " 95 "
Srebro	101 " 40 "
Napol.	9 " 29 "
C. kr. cekini	5 " 52 "
Državne marke	

Nekdo išče poštenega in razumnega kmeta (kolona), kateri ima vsa potrebna sredstva, da lahko oskrbuje kmetijo blizu Šempasa obsegajočo okoli 30 njiv polja, vinogradov, travnikov in drvišč vse skupaj združeno. — Natančnejša pojasnila daja iz uljudnosti uredništvo „Soče“.

Na Dolenjskem izrejeni kokoni, preiskovani na c. k. svilorejskem poskuševališči in kot prav zdravi spoznani, so na prodaj za seme. Več pové iz uljudnosti g.

POVŠE, profesor kmetijstva v Gorici.

Wir empfehlen
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettenlagen, Zellstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

MI DARUJEMO VSAKEMU
najpotrebnejše domače orodje, kakor: žlice za kavo in jedi, nože in vilice itd. itd.
Od konkurznega oskrbnštva pred kratkim na nič prišlo velike angleške tovarne za britanija-srebro smo dobili poziv, naj vse izdelke iz britanija-srebra, ki jih pri nas v zalogi imamo, za majhno odškodnino prevoza in 1/2 delavske plače darujemo.
Ako se vpošlje znesek ali tudi proti povzetju cene, ki je pri vsacem izdelku označena, samo za povrnitev stroškov prevoza iz Angleškega na Dunaj in majhen del delavske plače, dobode vsakdo le-to

zastonj:
6 kom. britanija-srebrnih žlic za jedi, 6 kom. bak. takovih žlic za kavo, vkupe 12 komadov, stalo je prej gl. 6, a sedaj stane vseh 12 komadov vkupe gl. 2.35
6 kom. britanija-srebrnih namiznih nožev z angleškimi ostrinami, 6 kom. bak. vilic, vkupe 12 kom., kateri so prej stali 9, stoji zdaj vseh 12 vkupe gl. 3.40
1 zajemalka za mleko, tebe vrste, prej gl. 3, staj gl. 1.30
1 " " juho, najtežje vrste, iz najboljšega britanija-srebra, prej gl. 4, zdaj gl. 1.80
Poleg tega elegantni svečniki, par po gold. 1.—, 2.—, 2.50, 3.—; tase po kr. 30, 75, 80, gl. 1.40; majilke za kavo ali čaj po gl. 2.—, 2.50, 3.—, 4.—; svečniki z roči, par po gl. 8.50, 10.50, 14.—, 20.—; sladkorne pušice po gl. 2.—, 3.50, 4.—, 5.50, 7.—; sladkorne sipnice po kr. 40, 75, 90, gl. 1.—; sklenice za kis in olje po gl. 2.50, 3.80, 4.25, 6.—; pušice za surovo maslo po kr. 95, gl. 1.70, 2.80, 4.25, 4.— ter še mnogobrojni izdelki.

Posebnega pozora vredno:
6 komadov namiznih nožev, z najfinejšimi ročaji iz britanija-srebra, z angleškimi jeklenimi ostrinami, 6 komadov bak. takovih vilic, 6 komadov težkih izvrstnih žlic za jedi, 6 komadov bak. takovih žlic za kavo, v elegantnej kaseti od baršuna, vkupe 24 komadov, ki ro prej stali brez kasete gold. 15.—, stane zdaj s kaseto gold. 6.40.
Te stvari so izdelane iz najfinejšega britanija-srebra in se od pravega 13 lotnega srenra celo po 5letnej rabi ne dajo razlikovati, ter garantiramo, da njih barva ostane bela.
Tudi damo vsakemu denar nazaj, ako mu naš nož ali žlica očrnila ali orumentira

Naslov:
„Britannia-Metallwaaren-Niederlage“
Wien, Babenbergerstrasse 1.

ZDRAVNIK
Martin dr. Kersovani
stanuje zdaj v nunskih ulicah (Via delle Monache) h. št. 387 I. nadstropje.

Daje se v najem
poletno stanovanje v TOLMINU na naj bolj primernem kraju.
Več se poizve pri A. FER-FILA na Kornju v Gorici.